

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2021. gada 26. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Nolīgums starp Beļģijas Karalistes valdību un Luksemburgas Lielhercogistes valdību, no vienas puses, un Polijas Tautas Republikas valdību, no otras puses, par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību, kas parakstīts 1987. gada 19. maijā – Šķirējtiesas process – Strīds starp dalībvalsts ieguldītāju un citu dalībvalsti – Šajā nolīgumā paredzētā šķirējtiesas klauzula, kas ir pretrunā Savienības tiesībām – Spēkā neesamība – *Ad hoc* šķirējtiesas līgums starp šī strīda pusēm – Līdzdalība šķirējtiesas procesā – Šis citas dalībvalsts klusējot izteiktas gribas noslēgt šo šķirējtiesas līgumu izpaušme – Prettiesiskums

Lietā C-109/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa, Zviedrija) iesniedza ar 2020. gada 4. februāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 27. februārī, tiesvedībā

Republiken Polen

pret

PL Holdings Sàrl,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Prehala [*A. Prechal*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], S. Rodins [*S. Rodin*] un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], M. Safjans [*M. Safjan*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*], N. Pisarra [*N. Piçarra*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] (referente) un A. Kumins [*A. Kumin*],

ģenerāladvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2021. gada 15. marta tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – zviedru.

nemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Republiken Polen* vārdā – *F. Hoseinian, A.-M. Tamminen, J. Tavaststjerna* un *M. Wallin*, advokater, kuriem palīdz *L. Guterstam*,
- *PL Holdings Sàrl* vārdā – *R. Oldenstam, D. Sandberg, J. Rosell Svensson*, advokater, *L. Rees-Evans*, counsel, *P. Paschalidis*, advocate, kā arī *S. Fietta*, QC,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek, J. Vlácil* un *T. Müller*, kā arī *I. Gavrilova, T. Machovičová* un *L. Březinová*, pārstāvji,
- Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *D. Klebs*, pārstāvji,
- Spānijas valdības vārdā – *S. Centeno Huerta* un *J. Ruiz Sánchez*, pārstāves,
- Francijas valdības vārdā – *E. de Moustier* un *A. Daniel*, pārstāves,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, kā arī *S. Fiorentino*, pārstāvji,
- Luksemburgas valdības vārdā – *C. Schiltz, A. Germeaux* un *T. Uri*, pārstāvji,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér*, kā arī *R. Kissné Berta*, pārstāvji,
- Nīderlandes valdības vārdā – *K. Bulterman* un *C. S. Schillemans*, kā arī *J. M. Hoogveld*, pārstāvji,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna, M. Rzotkiewicz, M. Martyński* un *B. Soloch*, kā arī *J. Jackowska-Majeranowska*, pārstāvji, kuriem palīdz *J. Zasada*, radca prawny,
- Slovākijas valdības vārdā – *B. Ricziová*, pārstāve,
- Somijas valdības vārdā – *H. Leppo*, pārstāve,
- Zviedrijas valdības vārdā – *H. Shev, S. Salborn-Hodgson, C. Meyer-Seitz, A. M. Runeskjöld, H. Eklinder* un *R. Shahsvan-Eriksson*, kā arī *J. Lundberg*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *F. Erlbacher, K. Simonsson, L. Malferrari* un *T. Maxian Rusche*, kā arī *E. Ljung Rasmussen*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2021. gada 22. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 267. un 344. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp *Republiken Polen* (Polijas Republika) un *PL Holdings Sàrl* par šķirējtiesas iestādes, kas ir pieņēmusi divus šķirējtiesas nolēmumus strīdā starp tām, kompetenci.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

DIL

3 Beļģijas Karalistes valdības un Luksemburgas Lielhercogistes valdības, no vienas puses, un Polijas Tautas Republikas valdības, no otras puses, nolīguma par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību, kas parakstīts 1987. gada 19. maijā (turpmāk tekstā – “DIL”), 9. pantā ir paredzēts:

“1. a) Strīdus starp vienu no līgumslēdzējām pusēm un otras līgumslēdzējas puses ieguldītāju risina ar rakstveida paziņojumu, kuram pievieno detalizētu memorandu, ko minētais ieguldītājs nosūta attiecīgajai līgumslēdzējai pusei.

b) Šā panta nozīmē termins “strīdi” attiecas uz strīdiem saistībā ar ekspropriāciju, nacionalizāciju vai jebkādiem citiem pasākumiem, kas līdzīgi ietekmē ieguldījumus, tostarp ieguldījuma nodošanu valsts īpašumā, nodošanu valsts uzraudzībā, kā arī jebkādu citu lietu tiesību atņemšanu vai ierobežošanu ar suverēniem pasākumiem, kas var radīt līdzīgas sekas kā ekspropriācija.

c) Minētos strīdus attiecīgās puses, cik vien iespējams, risina mierizlīguma ceļā.

2. Ja strīdu nav iespējams atrisināt sešu mēnešu laikā no 1. punktā minētās rakstveida paziņošanas dienas, ar to pēc ieguldītāja izvēles vēršas šķīrējtiesā kādā no turpmāk norādītajām iestādēm:

a) Stokholmas Tirdzniecības palātas Šķīrējtiesas institūts [turpmāk tekstā – “SCC”];

[..].

5. Šķīrējtiesas iestādei ir jāpieņem nolēmums, pamatojoties uz:

– tās līgumslēdzējas puses valsts tiesību aktiem, kura ir strīdā iesaistītā puse un kuras teritorijā ieguldījums ir veikts, tostarp juridisko strīdu izšķiršanas principiem;

– šā nolīguma noteikumiem;

– īpašā nolīguma noteikumiem attiecībā uz uzņēmumu, kas ir veicis ieguldījumu;

– vispāratzītām starptautisko tiesību normām un principiem.

6. Šķīrējtiesas nolēmumi ir galīgi un saistoši strīdā iesaistītajām pusēm. Katra līgumslēdzēja puse veic pasākumus, lai izpildītu nolēmumus saskaņā ar savas valsts tiesību aktiem.”

Nolīgums par divpusēju ieguldījumu līgumu izbeigšanu starp Eiropas Savienības dalībvalstīm

- 4 Nolīguma par divpusēju ieguldījumu līgumu izbeigšanu starp Eiropas Savienības dalībvalstīm (OV 2020, L 169, 1. lpp.) 4. panta 1. punktā ir minēts:

“Līgumslēdzējas puses ar šo apstiprina, ka [starp ieguldītāju un valsti noslēgtajā divpusējā ieguldījumu līgumā ietvertās] šķirējtiesas klauzulas ir pretrunā ES Līgumiem un tādēļ nav piemērojamas. Ņemot vērā šo nesaderību starp šķirējtiesas klauzulām un ES Līgumiem, no dienas, kad pēdējā no kāda divpusēja ieguldījumu līguma pusēm kļuva par Eiropas Savienības dalībvalsti, Šķirējtiesas klauzula šādā divpusējā ieguldījumu līgumā nevar kalpot par juridisku pamatu šķirējtiesas procesam.”

- 5 Šī nolīguma 7. pantā ir noteikts:

“Ja Līgumslēdzējas puses ir puses divpusējos ieguldījumu līgumos, uz kuru pamata tika uzsākti nepabeigti šķirējtiesas procesi vai jauni šķirējtiesas procesi, tās:

- a) sadarbībā viena ar otru un ar C pielikumā iekļauto paziņojumu informē šķirējtiesas par [2018. gada 6. marta] sprieduma [lietā] *Achmea* [(C-284/16, EU:C:2018:158)] juridiskajām sekām, kā tās aprakstītas 4. pantā; un
- b) ja tās ir puse tiesvedībā par šķirējtiesas nolēmumu, kas pieņemts uz divpusēja ieguldījumu līguma pamata, lūdz kompetento valsts tiesu, tajā skaitā jebkurā trešā valstī, attiecīgi atcelt šķirējtiesas nolēmumu, anulēt to vai atturēties no tā atzīšanas un izpildes.”

Zviedrijas tiesības

Šķirējtiesu likums

- 6 *Lag om skiljeförfarande* (Šķirējtiesu likums; SFS 1999, Nr. 116), redakcijā, kas ir piemērojama pamatlīnītā (turpmāk tekstā – “Šķirējtiesu likums”), 1. pants ir formulēts šādi:

“Strīdus, kas saistīti ar jautājumiem, par kuriem puses var panākt mierizlīgumu, to izskatīšanai pēc savstarpējas vienošanās var nodot vienam vai vairākiem šķirējtiesnesīem. Šāda vienošanās var attiekties uz nākotnes strīdiem par šajā dokumentā minētajām tiesiskajām attiecībām. Strīds var būt par īpaša fakta esamību.

[..]”

- 7 Šķirējtiesu likuma 2. pantā ir paredzēts:

“Šķirējtiesnesi var izvērtēt paši, vai to kompetencē ir izskatīt strīdu.

Ja šķirējtiesnesi ar lēmumu ir secinājuši, ka to kompetencē ir izskatīt strīdu, puse, kura ar šo lēmumu nav apmierināta, var lūgt, lai jautājumu izskata apelācijas tiesa. Šī pārsūdzība ir jāiesniedz vēlākais 30 dienu laikā no dienas, kad minētais lēmums ir paziņots šai pusei. Šķirējtiesnesis var turpināt šķirējtiesas procesu, gaidot, kamēr apelācijas instancē tiks pieņemts nolēmums.

Ja prasība ir vērsta pret šķirējtiesas nolēmumu, kurā ir ietverts lēmums par kompetenci, piemēro 34. un 36. pantu.”

8 Šī likuma 33. panta pirmajā daļā ir noteikts:

“Šķīrējtiesas nolēmums nav spēkā:

1) ja tas ietver tāda jautājuma izskatīšanu, kuru Zviedrijas tiesībās nevar izskatīt šķīrējtiesa,

2) ja šķīrējtiesas nolēmums vai tā pieņemšanas veids ir acīmredzami nesaderīgs ar Zviedrijas sabiedrisko kārtību, vai

[..].”

9 Minētā likuma 34. panta otrajā daļā ir noteikts:

“Puse nav tiesīga atsaukties uz apstākli, par kuru tiek uzskatīts, ka tā ir atturējusies to apgalvot, jo ir piedalījies procesā un nav izvirzījusi iebildi vai kā citādi ir atturējusies. Tas vien, ka kāda no pusēm ir izraudzījies šķīrējtiesu, nebūt nenozīmē, ka tā būtu piekritusi šķīrējtiesas kompetencei lemt par uzdoto jautājumu. [..]”

10 Saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu no tā paša likuma 34. panta *travaux préparatoires* izriet, ka principā var pieņemt – ja viena puse, kas piedalās procesā un jau sākotnēji nav iebildusi pret šķīrējtiesas iestādes kompetenci, principā ir uzskatāms, ka viņa ir atzinusi tās kompetenci izšķirt strīdu. Šķīrējtiesas līguma spēkā esamības neapstrīdēšana turklāt var nozīmēt arī to, ka līgumtiesisku apsvērumu dēļ pusēm rodas pienākums piedalīties šķīrējtiesas procesā. Iesniedzējtiesa šajā ziņā precizē, ka saskaņā ar šo tiesību vispārējām normām spēkā esošs šķīrējtiesas līgums var izrietēt, piemēram, no pušu netiešas rīcības vai kādas puses bezdarbības.

Šķīrējtiesas reglaments

11 Saskaņā ar SCC Šķīrējtiesas institūta 2010. gada Šķīrējtiesas reglamenta 2. pantu šķīrējtiesas pieteikumā tostarp ir jāietver “šķīrējtiesas līguma vai šķīrējtiesas klauzulas, uz kuru ir izdarīta atsauce, lai izšķirtu strīdu, kopija vai apraksts”.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

12 *PL Holdings* ir saskaņā ar Luksemburgas tiesībām dibināta sabiedrība Luksemburgā. Laikposmā no 2010. līdz 2013. gadam tā iegādājās divu Polijas banku akcijas. Tā kā šīs pēdējās minētās apvienojās 2013. gadā, *PL Holdings* kļuva par šīs apvienošanās rezultātā izveidotās jaunās bankas akciju īpašnieku 99 % apmērā.

13 2013. gada jūlijā *Komisja Nadzoru Finansowego* (Finanšu uzraudzības komisija, Polija), saskaņā ar Polijas tiesībām izveidota iestāde, kas ir atbildīga par banku un kredītiestāžu uzraudzību Polijā, nolēma atsaukt ar *PL Holding* piederošajām kapitāldaļām saistītās balsstiesības šajā jaunajā bankā un noteica pārdot šīs kapitāldaļas piespiedu kārtā.

14 *PL Holdings* nolēma sākt šķīrējtiesas procesu pret Polijas Republiku šķīrējtiesā, kas izveidota SCC šķīrējtiesas institūtā (turpmāk tekstā – “šķīrējtiesa”).

- 15 2014. gada 28. novembra lūgumā *PL Holdings* atsaucās uz DIL 9. pantu, lai pamatotu šīs tiesas kompetenci izskatīt aplūkoto pamatlietu. Tā lūdza minētajai tiesai konstatēt, ka Polijas Republika ir pārkāpusi DIL, un piespriest šai dalībvalstij atlīdzināt zaudējumus.
- 16 2014. gada 30. novembrī Polijas Republika atbildēja uz šo lūgumu, nosūtot vēstuli SCC sekretariātam, paužot nodomu apstrīdēt savu piekrišanu *PL Holdings* sāktajai tiesvedībai šķīrējtiesā.
- 17 2015. gada 7. augustā *PL Holdings* iesniedza prasības pieteikumu šķīrējtiesā, tostarp izskaidrojot savus iebildumus attiecībā uz šī sprieduma 13. punktā minētajiem pasākumiem.
- 18 2015. gada 13. novembra iebildumu rakstā Polijas Republika apstrīdēja šķīrējtiesas kompetenci, pamatojoties uz to, ka *PL Holdings* nav “ieguldītājs” DIL izpratnē.
- 19 2016. gada 27. maija procesuālajā rakstā Polijas Republika izvirzīja papildu argumentu, lai apstrīdētu šķīrējtiesas kompetenci saistībā ar to, ka DIL 9. pantā ietvertā šķīrējtiesas klauzula esot pretrunā Savienības tiesībām.
- 20 Ar 2017. gada 28. jūnija atsevišķo šķīrējtiesas nolēmumu šķīrējtiesa atzina savu kompetenci, pamatojoties uz DIL 9. pantu. Šī tiesa konstatēja, ka, izdodot rīkojumu par *PL Holdings* kapitāldaļu jaunajā Polijas bankā piespiedu pārdošanu, Polijas Republika ir pārkāpusi DIL un ka *PL Holdings* līdz ar to var pretendēt uz zaudējumu atlīdzības saņemšanu.
- 21 Ar 2017. gada 28. septembra galīgo šķīrējtiesas nolēmumu šķīrējtiesa piesprieda Polijai atlīdzināt *PL Holdings* zaudējumus, kā arī tiesāšanās izdevumus, kas pēdējai minētajai radušies šķīrējtiesas procesā.
- 22 2017. gada 28. septembrī Polijas Republika cēla prasību *Svea hovrätt* (*Svea* apelācijas tiesa, Zviedrija), lūdzot atcelt 2017. gada 28. jūnija un 28. septembra šķīrējtiesas nolēmumus.
- 23 Šīs prasības pamatojumam tā norādīja, ka vispirms ar LESD 267. un 344. pantu netiek pieļauts, ka strīds starp dalībvalsts ieguldītāju un citu dalībvalsti par ieguldījumiem tiek nodots izskatīšanai šķīrējtiesas iestādē. Tādējādi DIL 9. pants esot pretrunā Savienības tiesībām, un tas nozīmējot, ka šķīrējtiesas nolēmumi, kuri ir pieņemti, pamatojoties uz šo pantu, ir pretrunā Savienības sabiedriskajai kārtībai un līdz ar to spēkā neesoši saskaņā ar Šķīrējtiesu likuma 33. panta pirmās daļas 1. un 2. punktu. Tā kā šo šķīrējtiesas nolēmumu spēkā neesamība izriet tieši no Savienības tiesību piemērošanas, tiesai būtu jāvar to izskatīt pēc savas ierosmes.
- 24 Turklāt Polijas Republika apstrīdēja šķīrējtiesas kompetenci Šķīrējtiesu likuma 34. panta otrajā daļā minētajā termiņā, atsaukdamās uz DIL 9. panta spēkā neesamību. Katrā ziņā gadījumā, ja šī 34. panta otrās daļas piemērošanas rezultātā Polijas Republikas izvirzītā iebilde par kompetences neesamību nebūtu pieņemama, šī tiesību norma nebūtu jāpiemēro, jo tā radītu šķērsli Savienības tiesību pilnīgai iedarbībai.
- 25 Visbeidzot Polijas Republika apgalvoja, ka tā nav atteikusies atsaukties uz šķīrējtiesas kompetences neesamību, līdz ar to no tās rīcības, kas tika īstenota pēc *PL Holdings* šķīrējtiesas pieteikuma iesniegšanas, neesot iespējams izsecināt tās klusējot izteikto nodomu noslēgt ar pēdējo minēto *ad hoc* šķīrējtiesas līgumu, kas nav DIL 9. pantā ietvertā šķīrējtiesas klauzula.

- 26 *PL Holdings* apstrīdēja Polijas Republikas argumentāciju. Tā apgalvoja, ka strīds pamatlietā attiecas uz tādiem jautājumiem kā Polijas Republikas DIL paredzēto pienākumu neizpilde, kā arī tās tiesības uz atlīdzinājumu, kuri saskaņā ar Šķirējtiesas likuma 1. pantu var tikt atrisināti šķirējtiesā.
- 27 DIL 9. pants esot spēkā esošs Polijas Republikas izteikts “šķirējtiesas piedāvājums”, kuru *PL Holdings* esot akceptējusi, iesniedzama savu šķirējtiesas pieteikumu. Turklāt Polijas Republika esot apstrīdējusi šķirējtiesas klauzulas spēkā esamību novēloti un jautājumu par to, vai šī klauzula ir pretrunā Savienības tiesībām, tiesa nevarot izvirzīt pēc savas ierosmes.
- 28 Katrā ziņā, pat pieņemot, ka Polijas Republikas “šķirējtiesas piedāvājums”, kas izriet no DIL 9. panta, nav spēkā, *ad hoc* šķirējtiesas līgums tomēr esot ticis noslēgts starp pamatlietas pusēm atbilstoši Zviedrijas tiesībām un komercšķirējtiesas principiem, ņemot vērā šo pušu rīcību. Proti, iesniedzot šķirējtiesas pieteikumu, *PL Holdings* esot iesniegusi šķirējtiesas piedāvājumu saskaņā ar tādu pašu kārtību, kāda ir paredzēta DIL 9. pantā, un Polijas Republika esot klusējot piekritusi šim piedāvājumam, pienācīgi neapstrīdot šķirējtiesas kompetenci, pamatojoties uz šo līgumu.
- 29 *Svea hovrätt* (*Svea* apelācijas tiesa) pirmajā instancē nolēma noraidīt Polijas Republikas prasību. Šī tiesa vispirms uzskatīja – lai gan 2018. gada 6. marta spriedums *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158), kas tās ieskatā ir piemērojams pamatlietā, nozīmē DIL 9. panta spēkā neesamību un līdz ar to Polijas Republikas pastāvīga piedāvājuma citu dalībvalstu ieguldītājiem spēkā neesamību, saskaņā ar kuru strīds par šo nolīgumu ir jāatrisina šķirējtiesas iestādei, šāda spēkā neesamība neliedz dalībvalstij un citas dalībvalsts ieguldītājam vēlākā stadijā noslēgt *ad hoc* šķirējtiesas līgumu, lai atrisinātu šo strīdu. Šāda *ad hoc* šķirējtiesas līguma pamatā ir minētā strīda pušu kopējā griba, un tas tiek noslēgts saskaņā ar tiem pašiem principiem kā komercšķirējtiesas procesā.
- 30 Turklāt pamatlietā aplūkoti šķirējtiesas nolēmumi esot attiekušies uz jautājumiem, kas var tikt izskatīti šķirējtiesā, un tie pēc būtības neesot bijuši pretrunā sabiedriskajai kārtībai, līdz ar to tos neesot bijis jāatceļ, pamatojoties uz Šķirējtiesu likuma 33. panta pirmās daļas 1. vai 2. punktu.
- 31 Visbeidzot, tas, ka Polijas Republika apstrīd DIL 9. pantā ietvertās šķirējtiesas klauzulas spēkā esamību, esot bijis novēloti un līdz ar to noildzis saskaņā ar Šķirējtiesu likuma 34. panta otro daļu.
- 32 Iesniedzējtiesa, *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa, Zviedrija), kurā Polijas Republika pārsūdzēja *Svea hovrätt* (*Svea* apelācijas tiesa, Zviedrija) nolēmumu, uzskata, ka ir pierādīts, ka DIL 9. pantā ietvertā šķirējtiesas klauzula ir pretrunā Savienības tiesībām. Ņemot to vērā, tā uzskata, ka ir jāvēršas Tiesā, lai tā varētu lemt par lietas dalībnieku nostāju, kas tajā atkārtoti tika izklāstīta, jo veids, kādā šajā gadījumā ir jāinterpretē attiecīgās Savienības tiesību normas, neesot skaidrs.
- 33 Šādos apstākļos *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai LESD 267. un 344. pants, kā tie ir interpretēti [2018. gada 6. marta] spriedumā lietā *Achmea* [(C-284/16, EU:C:2018:158)], nozīmē, ka šķirējtiesas līgums nav spēkā, ja tas ir noslēgts starp dalībvalsti un ieguldītāju – ciktāl ieguldījumu nolīgumā ir ietverta šķirējtiesas klauzula, kura nav spēkā, jo nolīgums ir noslēgts starp divām dalībvalstīm, – tādēļ, ka dalībvalsts pēc tam, kad ieguldītājs ir aizsācis procesu šķirējtiesā, brīvas gribas vadīta ir atturējusies iebilst pret kompetences neesamību?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 34 Jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātās sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu procedūras ietvaros tai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu izlemt tās izskatīšanā esošo strīdu. Šajā nolūkā Tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi (spriedums, 2021. gada 15. jūlijs, *Ministrstvo za obrambo*, C-742/19, EU:C:2021:597, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 Saskaņā ar iesniedzējtiesas konstatēto pamatlietā ir skaidrs, ka DIL 9. pantā ietvertā šķirējtiesas klauzula nav spēkā, jo tā apdraud Savienības tiesību autonomiju, to pilnīgu iedarbību un vienveidīgu piemērošanu un ka nevienu šķirējtiesas procesu nevar sākt, pamatojoties uz šo šķirējtiesas klauzulu.
- 36 Lai gan *PL Holding* sākotnēji pret Polijas Republiku sāka šķirējtiesas procesu, pamatojoties uz DIL 9. pantu, pēc tam tā apstiprināja, ka tās šķirējtiesas pieteikums – tā vietā, lai to uzskatītu par Polijas Republikas DIL 9. pantā minētā šķirējtiesas piedāvājuma pieņemšanu, – ir jāuzskata par tādu, kas pēc satura ir tāds pats šķirējtiesas piedāvājums, kādu Polijas Republika netieši esot pieņēmusi, jo tā šim nolūkam Zviedrijas tiesībās, kas ir piemērojamas šim šķirējtiesas procesam, paredzētajā termiņā neesot juridiski korekti apstrīdējusi šķirējtiesas kompetenci. Tādējādi ar šo līgumu esot aizstāta minētā šķirējtiesas klauzula DIL kontekstā, kas joprojām esot piemērojama šim pašam šķirējtiesas procesam uz šī jaunā juridiskā pamata. Polijas Republika galu galā esot tikusi sodīta par DIL pārkāpumu.
- 37 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka ar prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 267. un 344. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru dalībvalstij ir atļauts ar citas dalībvalsts ieguldītāju noslēgt *ad hoc* šķirējtiesas līgumu, kas ļauj turpināt šķirējtiesas procesu, kurš ir sākts, pamatojoties uz šim līgumam satura ziņā identisku šķirējtiesas klauzulu, kas savukārt ir ietverta starp šīm abām dalībvalstīm noslēgtā starptautiskā nolīgumā, bet kura nav spēkā tā nesaderības ar tiem pašiem pantiem dēļ.
- 38 Vispirms ir jāprecizē, ka šī jautājuma pamatā ir pieņēmums, saskaņā ar kuru Polijas Republika, ņemot vērā DIL 9. pantā ietvertās šķirējtiesas klauzulas spēkā neesamību, pamatojoties uz piemērojamajām Zviedrijas tiesībām, esot netieši pieņēmusi *PL Holdings* šķirējtiesas piedāvājumu, laikus neapstrīdēdama šķirējtiesas kompetenci, un tādējādi ar to noslēdza atsevišķu *ad hoc* šķirējtiesas līgumu, kas satura ziņā ir identiska šķirējtiesas klauzulai, kura ir balstīta uz DIL 9. pantu.
- 39 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā minētās procedūras ietvaros, kuras pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu, jebkurš fakts vērtējums ir valsts tiesas kompetencē (spriedums, 2018. gada 6. marts, *SEGRO* un *Horváth*, C-52/16 un C-113/16, EU:C:2018:157, 98. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 40 Līdz ar to tikai iesniedzējtiesai vispirms ir jāizvērtē visi faktiskie apstākļi, kas attiecas uz situāciju pamatlietā, lai pierādītu Polijas Republikas iespējamo gribu, ko pēdējā minētā apstrīd, pieņemt *PL Holdings* šķirējtiesas piedāvājumu.
- 41 Tomēr ir jānorāda, ka no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka Polijas Republika jau no paša sākuma ir apstrīdējusi šķirējtiesas kompetenci, pamatojoties uz DIL. Tādējādi tā vispirms savā 2014. gada 30. novembra vēstulē, kas adresēta SCC sekretariātam, puda savu nodomu norādīt, ka nav neviena spēkā esoša šķirējtiesas līguma. Pēc tam tā savā šķirējtiesā iesniegtajā

2015. gada 13. novembra iebildumu rakstā apstrīdēja pēdējās minētās kompetenci, pamatojoties uz to, ka *PL Holdings* neesot bijis “ieguldītājs” DIL izpratnē. Visbeidzot, 2016. gada 27. maija procesuālajā rakstā, dažas dienas pēc lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas Tiesā lietā, kurā tika pasludināts 2018. gada 6. marta spriedums *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158), tā norādīja, ka šķirējtiesas kompetencē nav izskatīt strīdu pamatlietā, jo DIL 9. pantā ietvertā šķirējtiesas klauzula, kas bija vienīgais pamatojums *PL Holdings* šķirējtiesas pieteikumam, neesot spēkā, jo šī klauzula esot pretrunā Savienības tiesībām.

- 42 Šajā kontekstā iesniedzējtiesai ir jāņem vērā Polijas Republikas izvirzītie iebildumi visa šķirējtiesas procesa laikā, lai pierādītu iespējamo šīs dalībvalsts vēlmi, neraugoties uz DIL 9. pantā ietvertās šķirējtiesas klauzulas spēkā neesamību un līdz ar to *PL Holdings* izvirzītā juridiskā pamata šķirējtiesas procesa sākšanai spēkā neesamību, noslēgt *ad hoc* šķirējtiesas līgumu, kurš pēc satura būtu identisks šai klauzulai. It īpaši šai tiesai būtu jāpārlicinās, ka 2014. gada 28. novembra *PL Holdings* šķirējtiesas pieteikums saskaņā ar SCC 2010. gada šķirējtiesas reglamenta 2. pantu kopā ar Polijas Republikas turpmāko rīcību ļauj skaidri secināt, ka starp šo ieguldītāju un Polijas Republiku ir spēkā *ad hoc* šķirējtiesas līgums un ka tādējādi pēdējā minētā varēja lietderīgi apstrīdēt šī līguma spēkā esamību šķirējtiesā.
- 43 Tikai gadījumā, ja iesniedzējtiesai būtu jāsecina, ka Polijas Republika patiešām klusējot ir piekritusi, ka tai ir saistošs šāds *ad hoc* šķirējtiesas līgums, kas satura ziņā ir tāds pats kā DIL 9. pantā ietvertā šķirējtiesas klauzula, ir jāpārbauda, vai šāda līguma noslēgšana šādos apstākļos atbilst Savienības tiesībām.
- 44 Šajā ziņā ir jāatgādina – Tiesa ir nospriedusi, ka LESD 267. un 344. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds starp divām dalībvalstīm noslēgta starptautiska nolīguma noteikums, saskaņā ar kuru ieguldītājs no kādas no šīm dalībvalstīm strīda gadījumā par ieguldījumiem citā dalībvalstī pret šo pēdējo minēto dalībvalsti var sākt procesu šķirējtiesā, kuras kompetencei šī dalībvalsts ir apņēmusies piekrist (spriedums, 2018. gada 6. marts, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 60. punkts).
- 45 Proti, noslēdzot šādu nolīgumu, dalībvalstis, kas ir tā puses, ir vienojušās atteikties no savu tiesu kompetences un tātad no tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmas, ko atbilstoši LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai tām ir jāievieš jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 34. punkts), ņemot vērā, ka strīdi var būt saistīti ar šo tiesību interpretāciju vai piemērošanu. Šāds nolīgums tātad var izslēgt, ka šie strīdi tiek izskatīti tādā veidā, kas nodrošina minēto tiesību pilnīgu efektivitāti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, *Komstroy*, C-741/19, EU:C:2021:655, 59. un 60. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 46 Nav strīda, ka DIL 9. pantā ietvertā šķirējtiesas klauzula tāpat kā tā, kas tika aplūkota lietā, kurā tika pasludināts 2018. gada 6. marta spriedums *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158), var likt šķirējtiesas iestādei izskatīt strīdus, kuri var attiekties uz Savienības tiesību piemērošanu vai interpretāciju. Līdz ar to šī šķirējtiesas klauzula var apdraudēt ne tikai dalībvalstu savstarpējās uzticēšanās principu, bet arī Savienības tiesību iedabas kā tādas saglabāšanu, ko nodrošina LESD 267. pantā paredzētā prejudiciālā nolēmuma procedūra. Tādējādi minētā klauzula nav saderīga ar LES 4. panta 3. punkta pirmajā daļā ietverto lojālas sadarbības principu un apdraud tostarp LESD 344. pantā nostiprināto Savienības tiesību autonomiju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. marts, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 58. un 59. punkts). Turklāt, kā apstiprināts Nolīguma par divpusēju ieguldījumu līgumu izbeigšanu starp Eiropas Savienības dalībvalstīm

4. panta 1. punktā, sākot no dienas, kad Polijas Republika pievienojās Savienībai 2004. gada 1. maijā, DIL 9. pants vairs nevarēja būt pamats šķīrējtiesas procesam starp ieguldītāju un šo dalībvalsti.
- 47 Taču atļaut dalībvalstij, kas ir puse strīdā, kurš var attiekties uz Savienības tiesību piemērošanu un interpretāciju, nodot šo strīdu šķīrējtiesas iestādei ar tādām pašām iezīmēm kādas ir tai, kas ir paredzēta spēkā neesošajā šķīrējtiesas klauzulā, kura ir ietverta tādā starptautiskajā nolīgumā kā šī sprieduma 44. punktā minētais, noslēdzot *ad hoc* šķīrējtiesas līgumu ar tādu pašu saturu kā šī klauzula, faktiski nozīmētu apiet pienākumus, kas šai dalībvalstij izriet no Līgumiem, – it īpaši no LES 4. panta 3. punkta, kā arī LESD 267. un 344. panta, kā tie ir interpretēti 2018. gada 6. marta spriedumā *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158).
- 48 Vispirms šādam *ad hoc* šķīrējtiesas līgumam attiecībā uz strīdu, kura kontekstā tas būtu noslēgts, būtu tāda pati iedarbība kā šādai klauzulai. Šī līguma jēga esot tieši aizstāt tādā tiesību normā kā DIL 9. pants ietvertu šķīrējtiesas klauzulu, lai saglabātu tās iedarbību, kaut arī tā nav spēkā.
- 49 Turklāt, kā pamatoti ir norādījusi Eiropas Komisija, šīs attiecīgās dalībvalsts pienākumu, kas izriet no šī sprieduma 47. punktā minētajām tiesību normām, apiešanas sekas nebūt neesot mazāk nopietnas tāpēc, ka runa ir par individuālu gadījumu. Proti, *PL Holdings* plānoto juridisko pieeju varētu izmantot daudzos strīdos, kas var attiekties uz Savienības tiesību piemērošanu un interpretāciju, tādējādi atkārtoti apdraudot šo tiesību autonomiju.
- 50 Tāpat ir jānorāda, ka ikviens šķīrējtiesas pieteikums, ko dalībvalstij ir iesniedzis citas dalībvalsts ieguldītājs, pamatojoties uz šķīrējtiesas klauzulu, kura ir ietverta starp šīm abām dalībvalstīm noslēgtā divpusējā ieguldījumu līgumā, neraugoties uz šīs klauzulas spēkā neesamību, varētu ietvert šķīrējtiesas piedāvājumu attiecīgajai atbildētājai dalībvalstij, kura tādējādi varētu tikt uzskatīta par tādu, kas ir piekritusi šim piedāvājumam tikai tādēļ, ka nav izvirzījusi konkrētus argumentus pret *ad hoc* šķīrējtiesas līgumu. Šādas situācijas rezultātā tiktu saglabātas saistību – kuras šī dalībvalsts ir uzņēmusies, pārkāpjot Savienības tiesības, un kuras tādējādi būtu atzīstamas par spēkā neesošām, – sekas atzīt tās šķīrējtiesas iestādes kompetenci, kura izskata strīdu.
- 51 Turklāt dokumenta, ar kuru ir pamatota šķīrējtiesas iestādes kompetence, spēkā esamība, ņemot vērā LESD 267. un 344. pantu, nevar būt atkarīga no attiecīgā strīda pušu rīcības, it īpaši no tās dalībvalsts rīcības, kuras dēļ šie panti ir pārkāpti un nav spēkā šķīrējtiesas klauzula, saskaņā ar kuru šajā šķīrējtiesas iestādē izskatīšanai ir iesniegts strīds. Ja no dalībvalsts rīcības būtu jāsecina, ka tā ir pārdususi jebkādu vēlmi atzīt minētās šķīrējtiesas iestādes kompetenci, šī vēlme noteikti sakrīt ar šīs šķīrējtiesas klauzulas noslēgšanas brīdī pausto vēlmi un līdz ar to nevar pamatot šo kompetenci.
- 52 Visbeidzot, gan no 2018. gada 6. marta sprieduma *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158), gan no Savienības tiesību pārākuma un lojālas sadarbības principiem izriet, ka dalībvalstis ne tikai nevar apņemties no Savienības tiesu sistēmas izslēgt strīdus, kas var attiekties uz Savienības tiesību piemērošanu un interpretāciju, bet arī, tā kā šāds strīds ir iesniegts izskatīšanai šķīrējtiesas iestādē atbilstoši saistībām, kas ir pretrunā minētajām tiesībām, tām šajā šķīrējtiesas iestādē vai kompetentajā tiesā ir jāapstrīd tās šķīrējtiesas klauzulas vai tā *ad hoc* šķīrējtiesas līguma spēkā esamība, saskaņā ar kuru minētajā iestādē izskatīšanai ir iesniegts strīds.

- 53 To turklāt apstiprina Nolīguma par divpusēju ieguldījumu līgumu izbeigšanu starp Eiropas Savienības dalībvalstīm 7. panta b) punkts, saskaņā ar kuru, ja līgumslēdzējas puses ir puses divpusējos ieguldījumu līgumos, uz kuru pamata tika sākti nepabeigti šķirējtiesas procesi, tās – ja tās ir puse tiesvedībā par šķirējtiesas nolēmumu, kas pieņemts uz divpusēja ieguldījumu līguma pamata, – lūdz kompetento valsts tiesu attiecīgi atcelt šo šķirējtiesas nolēmumu vai atturēties no tā atzīšanas un izpildes. Šis noteikums *mutatis mutandis* ir piemērojams situācijā, kad šķirējtiesas process, kas sākotnēji ir sākts, pamatojoties uz šķirējtiesas klauzulu, kura nav spēkā tāpēc, ka tā nav saderīga ar Savienības tiesībām, tiek turpināta uz *ad hoc* šķirējtiesas līguma pamata, ko puses ir noslēgušas atbilstoši piemērojamajām valsts tiesībām un kurš pēc satura ir tāds pats kā šī klauzula.
- 54 Tādējādi ikviens dalībvalsts mēģinājums kompensēt šķirējtiesas klauzulas spēkā neesamību, noslēdzot līgumu ar citas dalībvalsts ieguldītāju, būtu pretrunā pirmās minētās dalībvalsts pienākumam apstrīdēt šķirējtiesas klauzulas spēkā esamību un tādējādi varētu padarīt par prettiesisku pašu šī līguma pamatu, jo tas būtu pretrunā Savienības tiesību sistēmā valdošajām un šī sprieduma 46. punktā minētajām pamatnormām un principiem.
- 55 Šādos apstākļos valsts tiesai ir jāapmierina prasība atcelt šķirējtiesas nolēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz šķirējtiesas līgumu, kurā neesot ievērots LESD 267. un 344. pants, kā arī savstarpējas uzticēšanās, lojālas sadarbības un Savienības tiesību autonomijas principi.
- 56 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 267. un 344. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru dalībvalstij ar citas dalībvalsts ieguldītāju ir atļauts noslēgt *ad hoc* šķirējtiesas līgumu, kas ļauj turpināt šķirējtiesas procesu, kurš ir sākts, pamatojoties uz šim līgumam satura ziņā identisku šķirējtiesas klauzulu, kas ir ietverta starp šīm abām dalībvalstīm noslēgtā starptautiskā nolīgumā, bet nav spēkā tās nesaderīguma ar tiem pašiem pantiem dēļ.

Par lūgumu ierobežot pasludināmā sprieduma iedarbību laikā

- 57 *PL Holdings* lūdza Tiesu gadījumā, ja tā nospriestu, ka LESD 267. un 344. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts šķirējtiesas līgums, kas noslēgts starp dalībvalsti un citas dalībvalsts privāto ieguldītāju, ierobežot pasludināmā sprieduma iedarbību laikā, lai tas neietekmētu šķirējtiesas procesus, kuri labticīgi sākti, pamatojoties uz *ad hoc* šķirējtiesas līgumiem, un kuri ir pabeigti pirms šī sprieduma pasludināšanas.
- 58 Lai lemtu par šo lūgumu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesas sniegtā Savienības tiesību normas interpretācija, pamatojoties uz LESD 267. pantā noteikto kompetenci, izskaidro un precizē šīs tiesību normas jēgu un darbības mērogu, kādā kopš tās spēkā stāšanās datuma tā ir vai bija jāsaprot un jāpiemēro. No tā izriet, ka šādi interpretētu normu tiesa var piemērot un tiesai tā ir jāpiemēro tiesiskām attiecībām, kas ir radušās un ir nodibinātas pirms sprieduma par lūgumu sniegt interpretāciju pasludināšanas, ja turklāt ir izpildīti nosacījumi, kuri ļauj kompetentajās tiesās sākt tiesvedību attiecībā uz minētās tiesību normas piemērošanu (spriedums, 2021. gada 17. marts, *Academia de Studii Economice din București*, C-585/19, EU:C:2021:210, 78. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 59 Tiesa tikai izņēmuma kārtā, piemērojot Savienības tiesību sistēmai raksturīgo vispārējo tiesiskās drošības principu, var ierobežot iespēju ieinteresētajām personām atsaukties uz tās interpretēto tiesību normu, lai apstrīdētu labticīgi nodibinātas tiesiskās attiecības. Lai varētu pieņemt lēmumu

par šādu ierobežojumu, ir jābūt izpildītiem diviem būtiskiem kritērijiem, proti, ieinteresēto personu labticības esamībai un būtisku traucējumu rašanās riskam (spriedums, 2021. gada 17. marts, *Academia de Studii Economice din București*, C-585/19, EU:C:2021:210, 79. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 60 Konkrētāk, Tiesa ir izmantojusi šādu risinājumu tikai ļoti konkrētos apstākļos, kad ir pastāvējis risks, ka varētu iestāties smagas ekonomiskas sekas, it īpaši saistībā ar tādu tiesisko attiecību lielo skaitu, kas nodibinātas labticīgi, pamatojoties uz regulējumu, kurš ir ticis uzskatīts par spēkā esošu, un ir izrādījis, ka privātpersonas un valsts iestādes ir bijušas iesaistītas rīcībā, kas neatbilda Savienības tiesībām saistībā ar objektīvu un būtisku nenoteiktību attiecībā uz Savienības tiesību normu piemērojamību, un šo nenoteiktību varēja veicināt citu dalībvalstu vai Komisijas rīcība (spriedums, 2021. gada 17. marts, *Academia de Studii Economice din București*, C-585/19, EU:C:2021:210, 80. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 61 Vēl jāatgādina, ka Tiesas saskaņā ar LESD 267. pantu sniegtās Savienības tiesību normas interpretācijas iedarbības laikā ierobežojums ir pieļaujams tikai tajā pašā spriedumā, kurā ir lemts par lūgto interpretāciju. Šis princips nodrošina Savienības tiesību vienlīdzīgu attieksmi pret dalībvalstīm un citām personām un tāpat īsteno no tiesiskās drošības principa izrietošās prasības (spriedums, 2020. gada 23. aprīlis, *Herst*, C-401/18, EU:C:2020:295, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 62 Šajā gadījumā, pirmkārt, attiecībā uz labticības kritēriju *PL Holdings* apgalvo, ka šī lieta ir pirmā, kurā Tiesai tiek lūgts paust nostāju par tāda *ad hoc* šķīrējtiesas līguma spēkā esamību kā pamatlietā aplūkots. Noslēdzot šo šķīrējtiesas līgumu, nekas neesot liecinājis par to, ka tas būtu pretrunā Savienības tiesībām, jo Tiesa 2018. gada 6. marta spriedumu *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158) pasludināja tikai pēc tam, kad tika pieņemti 2017. gada 28. jūnija un 28. septembra šķīrējtiesas nolēmumi. Turklāt *PL Holdings* esot balstījusies uz Polijas Republikas rīcību, tostarp tās dalību šķīrējtiesas procesā, savlaicīgi neizvirzīdama iebildi par šķīrējtiesas kompetences neesamību, pamatojoties uz Savienības tiesībām.
- 63 Otrkārt, attiecībā uz kritēriju par būtiskiem traucējumiem *PL Holdings* apgalvo, ka pasludināmais spriedums var ietekmēt lielu skaitu individuālu tiesību subjektu, kuri par dažāda veida līgumiem ar dalībvalstīm ir noslēguši šķīrējtiesas līgumus. Turklāt nekas Tiesas judikatūrā nenorādot, ka jēdziens “būtiski traucējumi” nevarētu attiekties uz situāciju, kurā Savienībā dibināta sabiedrība, piemēram, *PL Holdings*, kas rīkojas labā ticībā, vispirms ir bijusi pakļauta nelikumīgai ekspropriācijai, kas ir pretrunā Savienības tiesībām, it īpaši LESD 49. un 54. pantā garantētajai brīvībai veikt uzņēmējdarbību, un pēc tam tai ir atņemtas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā paredzētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.
- 64 Šajā ziņā, kā secinājumu 84. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte – šajā lietā nozīmīgie LESD 267. un 344. panta interpretācijas elementi tieši izriet no 2018. gada 6. marta sprieduma *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158), kura iedarbību Tiesa nav ierobežojusi laikā.
- 65 Ja dalībvalstij tiktu ļauts starp dalībvalstīm noslēgtā starptautiskā nolīgumā ietvertu šķīrējtiesas klauzulu aizstāt ar *ad hoc* šķīrējtiesas līguma noslēgšanu, lai varētu turpināt šķīrējtiesas procesu, kas sākts uz šīs klauzulas pamata, – kā tas ir nospriests šī sprieduma 47. punktā, tiktu apieti šīs dalībvalsts pienākumi, kas izriet no Līgumiem, it īpaši no LES 4. panta 3. punkta un no LESD 267. un 344. panta, kā tie ir interpretēti 2018. gada 6. marta spriedumā *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158).

- 66 Tādējādi šī sprieduma iedarbības laikā ierobežošana faktiski nozīmētu šo tiesību normu interpretācijas, ko Tiesa sniegusi 2018. gada 6. marta spriedumā *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158), iedarbības ierobežošanu.
- 67 Turklāt attiecībā uz apgalvotajiem būtiskajiem traucējumiem ir jānorāda, ka, pirmkārt, attiecībā uz to, kā, iespējams, šis spriedums ietekmētu dalībvalstu noslēgtos šķirējtiesas līgumus dažāda veida līgumu kontekstā, šajā spriedumā sniegtā Savienības tiesību interpretācija attiecas tikai uz *ad hoc* šķirējtiesas līgumiem, kas noslēgti tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkoti un kas ir apkopoti it īpaši šī sprieduma 65. punktā.
- 68 Otrkārt, no Savienības tiesībām izrietošo *PL Holdings* subjektīvo tiesību aizsardzība ir jānodrošina dalībvalstu tiesu sistēmā, šajā gadījumā – Polijas tiesu sistēmā. Līdz ar to, pieņemot, ka ir pierādīta nepilnība šo tiesību aizsardzībā, par kuru *PL Holdings* apgalvo, ka tāda pastāv, tā šajā sistēmā būtu jānovērš, vajadzības gadījumā sadarbojoties ar Tiesu tās kompetences ietvaros, un šāda nepilnība nevar attaisnot šī sprieduma 65. punktā minēto tiesību normu un principu neievērošanu.
- 69 Šādos apstākļos ir jānorāda *PL Holding* lūgums par to, lai pasludināmā sprieduma iedarbība tiktu ierobežota laikā, un nav jāpārbauda tā labticība.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 70 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

LESD 267. un 344. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru dalībvalstij ar citas dalībvalsts ieguldītāju ir atļauts noslēgt *ad hoc* šķirējtiesas līgumu, kas ļauj turpināt šķirējtiesas procesu, kurš ir sākts, pamatojoties uz šim līgumam satūra ziņā identisku šķirējtiesas klauzulu, kas ir ietverta starp šīm abām dalībvalstīm noslēgtā starptautiskā nolīgumā, bet nav spēkā tās nesaderīguma ar tiem pašiem pantiem dēļ.

[Paraksti]